

Sygnatura akt I C 447/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia, 27 marca 2014r.

Sąd Rejonowy w Oleśnicy, Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący **SSR Ewa Przychodzka**

Protokolant Beata Wolny

po rozpoznaniu w dniu 27 marca 2014r. w Oleśnicy sprawy

przy udziale stron:

powód **E. R.**

pozwana **W. G.**

o uznanie umowy za bezskuteczną

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do E. R. umowę darowizny nieruchomości z dnia 24.03.2010r. sporządzoną przed notariuszem W. B. (1) z Kancelarii Notarialnej we W. Rep. A nr 1550/2010, mocą której L. H. (1) i T. H. podarowali W. G. prawo własności lokalu położonego w B. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Oleśnicy prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z przynależnym udziałem w częściach wspólnych budynku i gruntu, w zakresie wierzytelności stwierdzonej tytułem wykonawczym nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21.05.2001r. w sprawie

I Nc 59/2001 tut. Sądu wraz z nadaną klauzulą wykonalności w stosunku do małżonka dłużnika postanowieniem z dnia 24.02.2004r. w sprawie I Co 71/04 tut. Sądu;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.896,00zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Z.

- kal. 21 dni

27.03.2014r.

I C 447/11

UZASADNIENIE

Powódka E. R. wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niej umowy darowizny nieruchomości z dnia 24.03.2010 r., zawartej w formie aktu notarialnego sporządzonego przez notariusza W. B. (2) w Kancelarii Notarialnej we W. za nr rep. A 1550/2010 mocą, której L. H. (1) i T. H. podarowali W. G. prawo własności lokalu położonego w B. przy ul. (...), dla którego

Sąd Rejonowy w Oleśnicy prowadzi księgę wieczystą nr (...), z którym to prawem związane jest prawo współwłasności w częściach wspólnych budynku i gruntu, dla których przez tut. Sąd prowadzona jest księga wieczysta nr (...) – w celu umożliwienia powódce dochodzenia zaspokojenia wierzytelności wynikającej z nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Oleśnicy z dnia 21.05.2001 r., sygn. akt I Nc 59/2001 oraz z postanowienia wyżej wskazanego Sądu, z dnia 24.02.2004 r., wydanego w sprawie o sygn.

akt I Co 71/04 o nadaniu klauzuli wykonalności w stosunku do małżonki dłużnika L. H..

W uzasadnieniu swojego żądania powódka wskazała, iż toczące się przeciwko dłużnikom L. i T. H. postępowanie egzekucyjne jest bezskuteczne, gdyż dłużnicy wyzbyli się jedynego posiadanego przez siebie majątku, dokonując zaskarżonej przez powódkę niniejszą skargą czynnością darowizny nieruchomości na rzecz W. G.. Przeniesienie własności nieruchomości uniemożliwiło stronie powodowej uzyskanie zaspokojenia w sposób znaczący bowiem pomniejszyło majątek dłużnika, który niewątpliwie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Obecnie strona powodowa nie ma możliwości uzyskania zaspokojenia swojego roszczenia.

Przedstawicielka ustawowa pozwanej, w odpowiedzi na pozew oświadczyła, iż otrzymanie od T. i L. H. darowizny nie było celowe i nie stanowiło działania na niekorzyść wierzyciela. W odpowiedzi na pozew podnosi, iż sprzedała swój majątek, który miał w przyszłości zostać darowany pozwanej a pieniądze z jego sprzedaży przekazała L. i T. H.. W zamian za to zobowiązali się oni do przeniesienia własności nieruchomości będącej przedmiotem niniejszego postępowania na pozwaną W. G., z zastrzeżeniem, iż wykup niniejszej nieruchomości sfinansowany zostanie przez przedstawicielkę ustawową pozwanej. W związku z powyższym pozwana nie zgadza się z twierdzeniem powódki, iż darowizna ta miała charakter nieodpłatny i że pomniejszyła majątek dłużnika. Wskazała też, iż swoją wierzytelność powódka może egzekwować ze świadczeń emerytalno – rentowych T. H. lub od spadkobierców L. H..

W toku postępowania dowodowego ustalono następującymi faktami:

Nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym z dnia 21.05.2001 r. Sąd Rejonowy w Oleśnicy, w sprawie o sygn. akt I Nc 59/2001 zasądził na rzecz strony powodowej od dłużnika T. H. kwotę 29.032,83 zł wraz z ustawowymi odsetkami oraz kwotę 533,08 zł tytułem kosztów postępowania sądowego. Nakazowi temu, postanowieniem z dnia 24.02.2004 r. w sprawie o sygn. akt I Co 71/04, została nadana klauzula wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika – L. H. (1).

Na podstawie przedmiotowego tytułu wykonawczego 28.09.2005 r. powódka wniosła o wszczęcie egzekucji z majątku dłużników. Prowadzone postępowania egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy T. S. (1) (w sprawie o sygn. I KM 504/01) oraz R. C. (w sprawie o sygn. II KM 1748/05) okazały się bezskuteczne.

/dowód:

nakaz zapłaty z dnia 21.05.2001r. tut. Sądu o sygn. akt I Nc 59/2001 – k. 6 wraz z postanowieniem klauzulu-łowym z dnia 24.02.2004 r. – k. 6v.;

wniosek powódki o wszczęcie egzekucji z dnia 28.09.2005 r. – 18;

kopia pism Komorników przy tut. Sądzie R. C. z dnia 26.07.2007r., T. S. z dnia 18.05.2011r. – k. 19, 20;

Przedmiotem skarżonej umowy jest lokal nr (...) położony w miejscowości B. przy ul. (...), dla którego to lokalu tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą nr (...). Lokal ten przysługiwał dłużnikom powódki L. H. (1) i T. H. na prawach współności ustawowej na zasadzie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu. Umową z dnia 11.09.2009 r. nieruchomość ta została wykupiona na własność przez L. H. i T. H. wraz z przynależnym udziałem w nieruchomości wspólnej stanowiącej działkę gruntu o nr ew. 63, dla której Sąd Rejonowy w Oleśnicy prowadzi księgę wieczystą nr (...). W imieniu L. H. czynności związane z przekształceniem prawa i wykupem mieszkaniu dokonywane były przez jej pełnomocnika córkę A. H. (matkę pozwanej W. G.).

Wcześniej wkład mieszkaniowy przysługujący dłużnikom powódki, przed wykupem lokalu na własność został w dniu 15.05.2007 r. zajęty przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy – R. C. na wniosek powódki w sprawie o sygn. II KM 1748/05.

/dowód:

odpis KW nr (...), stan z dnia 03.10.2011 r. i z dnia 25.10.2011 r. – k. 8 – 14 i 35 - 37;

odpis KW nr (...), stan z dnia 03.10.2011 r. – k. 16 – 17;

zeznania przedstawicielki ustawowej pozwanej – A. H. –
k. 66 – 67 i 226 - 228;

zawiadomienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy – R. C. z dnia 15.05.2007 r., o zajęciu
wierzytelności – k. 21;

pismo Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z/s w O. z dnia 11.10.2011 r. – k. 65;

zeznania św. T. H. – k.116 – 118;

pełnomocnictwo notarialne z dnia 04.09.2009 r. – k. 144 – 146;

Przedstawicielka ustawowa pozwanej – A. H. była właścicielką trzy - pokojowego mieszkania położonego w
miejscowości M. przy ul. (...) o powierzchni około 60 m² oraz lokalu użytkowego położonego w B. przy ul. (...), które
to nieruchomości sprzedała

w 2010 r. Ponadto przedstawicielka ustawowa pozwanej zaciągnął pożyczki od osób prywatnych z zamiarem
przeznaczenia ich na sfinansowanie wykupu lokalu nr (...) położonego w miejscowości B. przy ul. (...), dla którego
to lokalu tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą nr (...), na własność jej rodziców L. i T. H..

/dowód:

zeznania przedstawicielki ustawowej pozwanej – A. H. –
k. 66 – 67 i 226 - 228;

zeznania św. D. G. – k. 219 – 219v.;

zeznania św. T. H.-cza – k.116 – 118;

W dniu 24.03.2010 r. L. i T. H. na mocy umowy darowizny, zawartej w formie aktu notarialnego sporządzonego przez
notariusza W. B. (2) w Kancelarii Notarialnej we W. za nr rep.

A (...) przekazali na rzecz małoletniej W. G. własność lokalu nr (...) położonego w miejscowości B. przy ul. (...), dla
którego to

lokalu tut. Sąd prowadzi księgę wieczystą nr (...) wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej wynoszącym (...) części
nieruchomości.

/dowód:

notarialna umowa darowizny
z dnia 23.03.2010 r. – k. 32 – 34v.;

odpis zwykły księgi wieczystej nr (...) – k. 35 – 38;

zeznania św. T. H.-cza – k. 116 – 118;

zeznania przedstawicielki ustawowej pozwanej – A. H. – k. 66 – 67 i 226 - 228;

L. H. (1) zmarła w dniu 29.03.2010 r. Na mocy postanowienia z dnia 21.05.2013 r. w sprawie o sygn. I Ns 832/12
tut. Sądu spadek po niej nabyli: mąż T. H., syn R. H. i wnuczka W. G. – wszyscy po 1/3 części i z dobrodziejstwem
inventarza.

/dowód:

akta sprawy o sygn. I Ns 832/12 tut. Sądu – w zał.;

zeznania św. R. H. – k. 148 – 149;

W chwili obecnej przeciwko T. H. toczy się

10 postępowań egzekucyjnych na łączną kwotę 176.709,57 zł. Jego zadłużenie w stosunku do powódki wynosi 29.032,83 zł należności głównej i 54.003,32 zł tytułem odsetek. Majątek T. H., z którego na dzień wydania niniejszego wyroku można by prowadzić egzekucję to świadczenie emerytalno – rentowe wypłacane przez ZUS w wysokości 1.539,00 zł brutto z potrąceniem z tej kwoty w wysokości 384,74 zł miesięcznie, z czego do wypłaty pozostaje kwota 904,73 zł.

/ dowód:

decyzja ZUS o przyznaniu eme-rytury T. H. – k. 88 – 89;

pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Oleśnicy A. N. z dnia 29.11.2013 r. – k. 235;

zeznania św. T. H.-cza – k. 116 – 118.

Na rzecz dłużnik T. H. zasądzona została od syna R. H. wyrokiem z dnia 25.10.2013 r. w sprawie o sygn. akt I C 141/13 tut. Sądu kwota 30.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia chce przeznaczyć na spłatę swojego zadłużenia wobec powódki.

/ dowód:

oświadczenie T. H.-cza z dnia 21.11.2013 r. – k. 225;

kopia wyroku z dnia 25.10.2013 r. tut. Sądu w sprawie I C 141/13 – k. 224;

Sąd zważył:

Zgodnie z treścią art. 527 § 1 kc, gdy skutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli skutek tej czynności dłużnik

stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności (art. 527 § 2 kc). Wierzyciel jest pokrzywdzony, jeżeli w związku z dokonaniem czynności przez dłużnika stan jego majątku, z którego wierzyciel może się zaspokoić zmniejszył się w taki sposób, że uniemożliwia to w całości lub w części pokrycie jego wierzytelności.

W orzecnictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że pokrzywdzenie powstaje na skutek takiego stanu majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela. Jednocześnie trafnie podkreśla się, że chodzi o rzeczywistą niewypłacalność dłużnika, ocenianą według chwili wystąpienia przez wierzyciela z akcją pauliańską, jak również w chwili wyrokowania (zob. wyroki Sądu Najwyższego

z dnia 14.02.2008 r., 11 CSK 503/07, z dnia 28.11.2001 r., IV CKN 525/00,

niepubl., z dnia 22.03.2001 r., V CKN 280/00, niepubl., z dnia 29.06.2004 r., II CK 367/03, niepubl., z dnia 15.06.2005 r., IV CK 806/04, niepubl.).

Ponadto zgodnie z prezentowanym w orzecnictwie poglądem pokrzywdzenie wierzyciela musi istnieć zarówno w chwili wystąpienia ze skargą pauliańską, jak i w chwili orzekania przez Sąd o żądaniu uznania czynności prawnej dłużnika za bezskuteczną (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27.02.2009 r., V CSK 309/08).

W świetle powyższego w niniejszej sprawie należało ustalić, czy zaskarżona czynność dokonana została z pokrzywdzeniem powódki, czy pozwana - a w okolicznościach niniejszej sprawy, z uwagi na fakt, iż jest osobą

małoletnią, jej przedstawiciel ustawowy – wiedziała o tym, iż dłużnicy mieli świadomość dotyczącą pokrzywdzenia wierzycieli oraz czy dłużnik posiada majątek wystarczający na zaspokojenie wierzyciela, co w razie pozytywnego ustalenia zwalniałoby pozwaną z odpowiedzialności.

Analizując wskazane wyżej przesłanki stwierdzić należy, iż strona powodowa prawidłowo wykazała w niniejszej sprawie, iż przeniesienie własności nieruchomości uniemożliwiło jej uzyskanie zaspokojenia, bowiem pomniejszyło w sposób znaczący majątek dłużnika. To z kolei rzutowało na brak możliwości uzyskania zaspokojenia swojego roszczenia przez stronę powodową jako wierzyciela postępowaniu egzekucyjnym. Trudno było nie zgodzić się z twierdzeniem strony powodowej, iż T. H. i L. H. (1) dokonując darowizny lokalu nr (...) położonego w miejscowości B. przy ul. (...), niewątpliwie działali ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. T. H. i L. H. (2) znali bowiem wysokość posiadanych przez siebie zobowiązań, oraz zdawali sobie sprawę ze swojego stanu majątkowego, wiedzieli również o stanie majątkowym córki i stąd podjęli decyzję o dokonaniu darowizny na rzecz małoletniej wnuczki W. G..

Jak słusznie wskazywała strona powodowa przedmiotowa darowizna z dnia 23.03.2009 r. miała na celu pokrzywdzenie wierzycieli, o czym A. H. jako przedstawiciel ustawowy małoletniej W. G.

z pewnością wiedziała lub – jeśli nie miała świadomości znaczenia w/w czynności – przy zachowaniu należytej staranności mogła tę wiedzę uzyskać. Stosunek bliskości wynikający z powiązań rodzinnych, istniejący pomiędzy rodzicami i dziećmi uzasadnia przyjęcie, że A. H., która jako przedstawiciel ustawowy małoletniej pozwanej przyjęła darowiznę na jej rzecz, jest w posiadaniu informacji o aktualnej sytuacji majątkowej rodziców, tym bardziej, że – co sama przyznała – udzielała im pomocy finansowej. Podkreślić także należy, iż zgodnie z art. 528 kc gdy czynność przenosząca korzyść majątkową miała nieodpłatny charakter – co miało miejsce w niniejszej sprawie, wiedza osoby trzeciej nie jest wymagana do nałożenia sankcji bezskuteczności. Tym samym nawet udowodnienie przez osobę trzecią okoliczności, że nie wiedziała i – mimo zachowania najwyższej staranności – nie mogła dowiedzieć się o pokrzywdzeniu wierzyciela, nie zwalnia jej z odpowiedzialności wobec wierzyciela.

W okolicznościach niniejszej sprawy, mimo twierdzeń strony pozwanej, iż darowizna ta nie miała charakteru nieodpłatnego, gdyż została dokonana w zamian za wieloletnie utrzymywanie L. i T. H. przez przedstawicielkę ustawową pozwanej – A. H. i wyzbycie się przez nią własnego majątku oraz zaciągnięcie pożyczek u osób prywatnych oraz przeznaczenie środków finansowych pochodzących z alimentów płaconych na rzecz pozwanej, należy wskazać, iż twierdzenia te nie zostały – w ocenie Sądu – dostatecznie udowodnione. Faktem jest, iż A. H. – przedstawiciel ustawowy pozwanej zaciągnął pewne pożyczki od świadka D. G. oraz, że sprzedała należące do niej nieruchomości, jednakże nie wykazała ona aby pieniądze uzyskane z wyżej wymienionych źródeł faktycznie przeznaczyła na wykup lokalu darowanego pozwanej przez L. i T. H.. Warto, więc w tym miejscu przypomnieć, iż w myśl art. 6 kc ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Dowód wykazania prawdziwości określonego faktu obciąża, zatem tego, kto się na dany fakt powołuje dla uzasadnienia dochodzonego prawa, a nie tego, kto faktowi temu zaprzecza. Oznacza to, że powód musi udowodnić fakty tworzące jego prawo, a pozwany fakty, które przeszkodziły powstaniu prawa lub je zniweczyły (tak A. Wolter, J. Ignatowicz, K. Stefaniuk „Prawo cywilne. Zarys części szczególnej”, Warszawa 1998, s. 383).

Odnosząc się do ostatniej ze wskazanych wyżej przesłanek należy podkreślić, iż zgodnie z art. 533 kc osoba trzecia, która uzyskała korzyść majątkową wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzyciela, może zwolnić się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela, żądającego uznania czynności prawnej za bezskuteczną, jeżeli zaspokoi tego wierzyciela albo wskaże mu wystarczające do jego zaspokojenia mienie dłużnika. Zwolnienie się od zadośćuczynienia roszczeniu wierzyciela przez wskazanie mienia dłużnika, będzie skuteczne tylko wtedy, gdy wartość wskazanego mienia odpowiada wartości uzyskanej przez osobę trzecią korzyści majątkowej i gdy mienie to może rzeczywiście służyć do zaspokojenia wierzyciela. Skoro samo wskazanie mienia dłużnika może, na równi z

zaspokojeniem wierzyciela, prowadzić do zwolnienia osoby trzeciej od zadośćuczynienia jego roszczeniu, musi to być mienie realnie służące zaspokojeniu (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 19.02.2014 r., sygn. akt I ACa 991/13).

Przenosząc powyższe uwagi na stan niniejszej sprawy należy stwierdzić, iż brak było podstaw do przyjęcia, iż pozwana istotnie wykazała majątek T. H., z którego można by z najwyższym stopniem prawdopodobieństwa graniczącym z pewnością przyjąć, że pozwoli na zaspokojenie wierzycielki. Wskazany bowiem przez stronę pozwaną i potwierdzony przez dłużnika dochód pochodzący ze świadczenia emerytalnego w kwocie 1.500,00 zł brutto, pomniejszony dodatkowo o kwotę 400,39 zł, tytułem miesięcznych potrąceń w skutek prowadzonego postępowania egzekucyjnego, jest zbyt niski aby można było, zaspokoić z niego wierzytelność, która, jak wynika z informacji uzyskanej przez Komornika wynosi 29.032,83 zł należności głównej oraz 54.003,32 zł tytułem odsetek, które wciąż są naliczane.

Wobec powyższego, uznając żądania strony powodowej za uzasadnione, orzeczono jak w sentencji.

Orzeczenie o kosztach oparto na treści art. 98 kpc, uwzględniając koszty zastępstwa prawnego w wysokości wynikającej z § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 490) oraz koszty opłaty od pełnomocnictwa 17,00 zł.

Brak było podstaw od przyznania kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej stronie pozwanej z urzędu, ze względu na treść § 20 rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348 ze zm.), który stanowi, iż wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej powinien zawierać oświadczenie, że opłaty nie zostały zapłacone w całości lub części. W niniejszej sprawie adwokat udzielający pomocy prawnej z urzędu stronie pozwanej nie złożył wniosku wraz z wymaganym oświadczeniem, warunkowało przyznanie takich kosztów.